

Emigdi Subirats
escriptor

La poesia de Setmana Santa i els textos religiosos o simbòlics sovint han sigut utilitzats pels poetes catalans per expressar no només l'experiència espiritual d'aquests dies, sinó també reflexions profundes sobre la condició humana, el sofriment, la soledat i la transcendència. A la nostra llencavònia i a la cultura literària catalana hi ha exemples destacats d'aquests usos poètics de la tradició religiosa, com passa en els poemes de Gerard Vergés i en l'obra de Salvador Estrem i Fa.

Gerard Vergés i el poema "Divendres Sant"

Gerard Vergés (Tortosa, 1931–2014) és una de les veus poètiques més influents del territori ebrenç i de la literatura catalana contemporània. Doctor en farmàcia, professor universitari i autor destacat de poesia, narrativa i assaig, Vergés va rebre premis com la Creu de Sant Jordi (1997) i el Premi Carles Riba de poesia per *L'ombra rogenca de la lloba* (1981), que el va situar entre els grans poetes de la seua generació i va marcar l'inici de la seua reputació literària.

Un dels poemes que trobem en les seues col·leccions poètiques és "Divendres Sant". Aquest poema s'inscriu dins del context de la Setmana Santa i explora no només el significat

Vergés i Estrem i Fa, la poesia de Setmana Santa

religiós del dia sinó també la dimensió humana del dolor i la soledat, que són elements estrets en l'experiència de la passió i crucifixió. La imatge del Divendres Sant en la poesia de Vergés sovint no és una descripció literal de l'escena evangèlica, sinó una evocació emocional i simbòlica del sofriment interior que acompanya tots els éssers humans davant la pèrdua, la traïció o la injustícia. Aquest enfocament fa que el poema, tot i referir-se a un moment concret del calendari litúrgic, siga també una reflexió universal sobre la condició humana.

La manera com Vergés tracta aquest tema combina una llengua culta i alhora intuïtiva, amb un llenguatge ric en imatges i simbolisme. El seu poemari no és extens, però cada poema —com "Divendres Sant"— està treballat amb una intensitat formal i conceptual molt cuidada, característica de l'obra vergesiana, que busca la perfecció mètrica i al mateix temps expressa una veu humana profunda que ressona amb la tradició poètica més sòlida.

En la tradició literària de Setmana Santa, aquest text de Vergés se situa entre aquells que no relaten la Passió només des del punt de vista religiós, sinó des del punt de vista de l'experiència vital del sofriment i la reflexió interior, buscant significats més universals i humans.

Salvador Estrem i Fa i "El Crist de la Solitud"

Salvador Estrem i Fa (Falset, 1893–1936) va ser un poeta de la primera meitat del segle XX, vinculat a la comarca del Priorat. És considerat un dels poetes més importants de la

poesia rural catalana de l'època, amb una producció que inclou diversos poemaris com *Les hores dolces* (1920), *Elegia del Priorat i altres versos* (1927) i *La mala collita* (1930), però sobretot el recull *El Crist de la Solitud* (1936), considerat potser la seua obra més significativa dins de la poesia religiosa i simbòlica.

El poema *El Crist de la Solitud* és una peça extensa que utilitza la imatge del Crist crucificat com a símbol de soledat, fortitud i connexió amb la terra i els homes del Priorat. Al poema, el Crist no apareix només com a figura religiosa, sinó com a representació de la duresa de la vida rural, la lluita del camp i la seva gent davant les adversitats. Així, la imatge central de la crucifixió es combina amb la naturalesa, el paisatge i la geografia, fins a convertir-se en una mena de metàfora del treball i del sacrifici quotidià dels pagesos.

Un fragment descriptiu del poema recull aquesta concepció simbòlica:

*"El Crist de la Solitud
és un crist que fa basarda,
us corprèn si l'esgualdeu
dalt la creu abalançada."*

Aquestes paraules mostren un Crist que impressiona per la seua presència austera i silenciosa, envoltat de "silenci eloqüent" que cau del cel i s'estén per la vall. El poema evoca l'aïllament del Crist davant l'extensió del Priorat, però també suggereix que aquesta soledat és comparable a la dels homes i dones que viuen una vida dura, marcada per la terra i les seues exigències.

Així, *El Crist de la Solitud* transcendeix la descripció litúrgica de la cru-

cifixió per convertir-se en una obra que connecta la religiositat popular amb una imatge geogràfica i humana molt concreta, la del Priorat agrícola i les dificultats dels seus habitants.

Llegat

Tant Gerard Vergés com Salvador Estrem i Fa utilitzen la tradició de la Setmana Santa i els seus símbols religiosos no només per relatar episodis cristians, sinó com una forma d'explorar la condició humana, la interioritat i la relació entre el paisatge i la

vivència personal i col·lectiva. Mentrestant que Vergés aborda temes com el sofriment i la reflexió interior a través d'una veu culta i simbòlica, Estrem i Fa situa el Crist dins d'un paisatge i un context rural profund, fent-lo símbol de resistència i solitud davant l'adversitat. Aquestes aproximacions literàries mostren com la poesia i la tradició religiosa poden combinar-se de manera potent per expressar experiències vitals i culturals profundes.

EL DIBUIX DE LA SETMANA

per Jokin Moya

